

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 15.01.1960, sp. zn. 7 Tz 108/59, ECLI:CZ:NS:1960:7.TZ.108.1959.1

Číslo: 42/1960

Právní věta: Obzvlášť přitěžující okolnost jako člen spolčení u trestného činu loupeže podle § 232 ods. 2 písm. a) tr. zák. je daná jen vtedy, ak ide o také předcházející spolčení, které znamená organizování více lidí na spáchání více trestných činů alebo více skutků zakládajících trestný čin, alebo keď pachatelem třebať aj jedného trestného činu sú uložené úlohy, ako a čo vykonať, keď sú medzi nimi prejednané podrobnosti týkajúce sa vykonania trestného činu, alebo keď vôbec je trestný čin starostlivo pripravovaný aby bol ľahšie vykonateľný, alebo aby bolo znesnadnené jeho odhalenie. Musí íť o taký prípad spolčenia, ktoré sa svojou povahou blíži tlupe, alebo ktorá má vôbec ráz organizovanej súčinnosti, ktoré preto znamená zvýšenú nebezpečnosť trestného činu pre spoločnosť, ako aj definuje § 75 ods. 4 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 15.01.1960

Spisová značka: 7 Tz 108/59

Číslo rozhodnutí: 42

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Loupež, Okolnosti přitěžující, Spolčení, Trest

Předpisy: 86/1950 Sb. § 5

§ 166

§ 21

§ 232

§ 247 64/1956 Sb. § 242

§ 287

§ 296

§ 75

§ 95

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 42/1960 sb. rozh.

Obzvlášť přitěžující okolnost „ako člen spolčenia“ u trestného činu loupeže podľa § 232 ods. 2 písm. a) tr. zák. je daná len vtedy, ak ide o také predchádzajúce spolčenie, ktoré znamená organizovanie viac ľudí na spáchanie viac trestných činů alebo viac skutků zakládajících trestný čin, alebo keď

páchateľom trebárs aj jedného trestného činu sú uložené úlohy, ako a čo vykonať, keď sú medzi nimi prejednané podrobnosti týkajúce sa vykonania trestného činu, alebo keď vôbec je trestný čin starostlivo pripravovaný preto, aby bol ľahšie vykonateľný, alebo aby bolo znesnadnené jeho odhalenie. Musí ísť o taký prípad spolčenia, ktoré sa svojou povahou blíži tlupe, alebo ktorá má vôbec ráz organizovanej súčinnosti, ktoré preto znamená zvýšenú nebezpečnosť trestného činu pre spoločnosť, ako to definuje § 75 ods. 4 tr. zák.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu z 15. januára 1960, sp. zn. 7 Tz 108/59.)

Mladistvý a spoluobžalovaný A v nočných hodinách 21. marca 1959 po predchádzajúcom dohovore sa pokúsili olúpiť o peniaze 70 ročného dôchodcu J.

Ľudový súd v Žiline uznal mladistvého, nar. 12. 6. 1941 a spoluobžalovaného A, nar. 10. 9. 1940 vo Vrani, vinnými trestným činom krádeže podľa § 247 ods. 1 tr. zák. a trestným činom pokusu trestného činu lúpeže podľa § 5, 232 ods. 1, 2 písm. a) tr. zák. Zato ich odsúdil podľa § 232 ods. 2 tr. zák., a to mladistvého na 3 roky a obžalovaného na 10 rokov odňatia slobody. Naproti tomu podľa § 242 písm. a) tr. por. oboch oslobodil od obžaloby pre trestný čin pokusu opustenia republiky podľa § 5, 95 ods. 1 tr. zák.

Krajský súd v Žiline odvolanie obžalovaného A. podľa § 281 tr. por. zamietol.

Najvyšší súd na sťažnosť pre porušenie zákona podanú predsedom Najvyššieho súdu zrušil uznesenie Krajského súdu v Žiline a nariadil, aby o odvolaní obžalovaného A. a vzhľadom na ustanovenie § 287 tr. por. aj o veci mladistvého A. znova konal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Znaky prísnejšej kvalifikácie tohto konania podľa § 232 ods. 2 písm. a) tr. zák., videli sudy naplnené v tom, že podľa dôvodov rozsudku obžalovaní sa pred činom na vykonanie tohto spolčili, či ako krajský súd uvádza, sa predom dohodli.

Oba sudy prehliadli, že obzvlášť priťažujúca okolnosť „ako člen spolčenia“ u trestného činu lúpeže podľa § 232 ods. 2 písm. a) tr. zák. nie je daná už tým, že sa spolupáchatelia trestného činu lúpeže pred činom dohodnú na vykonanie tohto. Spolčenie v tomto prípade nemožno vysvetlovať v takom širokom zmysle ako spolčenie podľa § 166 tr. zák. a nemôže byť preto za zvlášť priťažujúcu okolnosť považované každé predchádzajúce spolčenie. Obzvlášť priťažujúca okolnosť „ako člen spolčenia“ je daná len vtedy, ak ide o také predchádzajúce spolčenie, ktoré znamená organizovanie viac ľudí na spáchanie viac trestných činov alebo viac skutkov zakladajúcich trestný čin, alebo keď páchatelom trebárs aj jedného trestného činu sú uložené úlohy, ako a čo vykonať, keď sú medzi nimi prejednané podrobnosti týkajúce sa vykonania trestného činu, alebo keď vôbec je trestný čin starostlivo pripravovaný preto, aby bol ľahšie vykonateľný, alebo aby bolo znesnadnené jeho odhalenie. Musí ísť o taký prípad spolčenia, ktoré sa svojou povahou blíži tlupe, alebo ktoré má vôbec ráz organizovanej súčinnosti, ktoré preto znamená zvýšenú nebezpečnosť trestného činu pre spoločnosť, ako to definuje § 75 ods. 4 tr. zák.

Takýto charakter trestnej činnosti obžalovaných v súdenom prípade zistiť nemožno. Obžalovaní síce dlhší čas pred činom sa pravidelne schádzali s ďalšími dvomi svojimi priateľmi, v čase spáchania súdeného trestného činu pokusu lúpeže ale už toto pôvodné spolčenie – ktoré nikdy sa nestalo za účelom vykonania lúpeže – netrvalo, ako to z vykonaného dokazovania možno bezpečne zistiť a ako to správne zistil vo svojom rozsudku (na str. 3) aj ľudový súd. Obžalovaní mladistvý a spoluobžalovaný A. sa pred činom dohodli len ako spolupáchatelia, že ho na uvedenom mieste a na škodu J. vykonajú. Neišlo preto v ich prípade o takú obzvlášť priťažujúcu okolnosť, akú má na mysli

ustanovenie § 232 ods. 2 písm. a) tr. zák. a ustanovenia § 75 ods. 4 tr. zák. Preto ak krajský súd v tomto ohľade mýlne právne posúdenie konanie obžalovaného a na základe jeho odvolania ani u tohto, ani podľa § 287 tr. por. u mladistvého nenapravil, ale odvolanie zamietol, porušil zákon.

Podľa výpisu z registra trestov obaja obžalovaní boli už v minulosti odsúdení, a to obžalovaný A. v r. 1957 pre pokus trestného činu opustenia republiky podľa § 5, § 95 tr. zák. a v roku 1958 pre ten istý trestný čin a pre trestný čin krádeže podľa § 247 tr. zák., z výkonu naposledy uloženého trestu bol 5. novembra 1958 podmiennečne prepustený so skúšobným časom 3 rokov. Mladistvý bol v roku 1957 odsúdený pre pokus trestného činu opustenia republiky podľa § 5, § 95 ods. 1 tr. zák. na podmiennečný trest 6 mesiacov odňatia slobody, pri ktorom skúšobný čas končil 28. novembra 1959.

Súdené trestné činy spáchali preto obaja obžalovaní v skúšobnom čase. Vzhľadom na túto okolnosť, ako aj nato, že išlo o podobné trestné činy, bolo treba za účelom zistenia okolností, za ktorých boli predchádzajúce trestné činy spáchané, vyžiadať príslušné súdne spisy. Mladistvý bol v čase spáchania súdených trestných činov 16 ročný, kým obžalovaný A. práve že prekročil vekovú hranicu mladistvých a preto pre zistenie ich osoby, pre posúdenie motívov ich konania a predchádzajúceho spôsobu života, ako aj pre otázku výmery správneho trestu bolo treba vyžiadať príslušné spisy (viď aj Smernice NS o ukladaní trestu). Z obsahu súdnych spisov a zo zápisnice o hlavnom pojednávaní dá sa zistiť, že súdy uvedené spisy pred rozhodovaním nevyžiadali. Preto potom vo veci ani v otázke viny, ale najmä v otázke trestu správne rozhodnúť ani nemohli.

Zo zprávy KÚNZ v Žiline z 27. 5. 1959 na č. l. 64 sa dá zistiť, že vzhľadom na tam opísané duševné defekty, mladistvý má zníženú príčetnosť. Jeho duševné defekty sú nevyliciteľné a nemôžu byť podľa názoru znalcov lekárov napravené ani výchovným pôsobením na menovaného. Znalci naznačujú, že u tohto obžalovaného by bolo namieste ochranné liečenie miesto trestu iného druhu. Súdy podľa obsahu rozhodnutia o tejto okolnosti neuvažovali a túto ani v žiadnom smere neprešetrovali. Ide u tohto obžalovaného o vážnu a rozhodujúcu okolnosť, lebo je nepochybné, že účelom celého trestného konania u neho môže byť jedine jeho prevýchova. Pri novej výmere trestu u obžalovaného A., aj keď sa už na neho nevzťahuje ustanovenie § 60 tr. zák., predsa je nutné prihliadnuť dostatočnou mierou na tú skutočnosť, že činu sa dopustil krátko po dovŕšení 18. roku veku, ktorá okolnosť je významnou okolnosťou poľahčujúcou v zmysle písm. c) § 21 tr. zák. Obaja obžalovaní pochádzajú z robotníckych rodín, obžalovaný A. pracuje ako baník, kým mladistvý vzhľadom na svoju chorobu poberá dôchod. Tento ich triedny pôvod, ako aj doterajší ich život ukazujú nato, že nemožno ich považovať za nepriateľov ľudovodemokratického zriadenia a pokiaľ v minulosti boli potrestaní pre trestný čin opustenia republiky podľa § 95 tr. zák., nespáchali to z nepriateľstva, ale zrejme z mladíckej nerozvážnosti a dobrodružnosti a mladistvý aj následkom svojho duševného defektu, ktorý mu čiastočne zabraňuje rozpoznať v plnej miere nebezpečnosť jeho konania. Tieto okolnosti mali súdy pri ukladaní trestu tiež uvážiť a na tieto prihliadnuť.

Bolo preto treba na dôvodnú sťažnosť pre porušenie zákona, podanú predsedom najvyššieho súdu, uvedené uznesenie krajského súdu zrušiť a nariadiť, aby vec znova prejednal a rozhodol. Pritom bude treba, aby sa zaoberal, vzhľadom na ustanovenie § 287 tr. por. z dôvodu súvislosti aj s vecou obžalovaného mladistvého. Ináč bude krajský súd v zmysle § 296 tr. por. viazaný právnym názorom vysloveným Najvyšším súdom v tomto rozsudku.

Viď tiež rozhodnutie č. 15/1957 Zb. rozh. tr.